

Човек ли е бил Бог?
Автор: д-р Билал Филип
(превод от английски език)

Оригинал:
Did god become man?

by Dr. A. B. Philips (PhD Theology, University of Wales, U.K.)

СЪДЪРЖАНИЕ

Предисловие	4
Вярата в Бог	5
Боговете	8
Човекът е Бог	9
Бог придобива формата на творенията си	10
Бог става човек	12
Хората стават богове	13
Стана ли Бог човек?	16
Възможно ли е човек да стане Бог?	18
Имал ли е син Бог?	19

Предисловие

Основната цел за написването на тази брошура е тя да достигне до тези, които вярват в Бог, и да ги накара да се замислят за същината на религията си с оглед на причината и начина, по който тя е възникнала. Всъщност, книгата е преработен вариант на лекция, която съм изнасял по различни поводи и на места из целия свят. Положителната реакция на различни слушатели ми даде куража да я изготвя под формата на книжка, за да може да бъде достъпна за една по-широка публика.

Искрено се надявам, че размислите и коментарите, които читателите ще намерят тук, ще бъдат полезни за индивидуалното им търсене на Бог, тъй като в края на краищата на света няма нищо по-важно от откриването на Бог и живеенето според Неговата воля. За тези, които не се интересуват от това да открият Бог и да водят живот съобразно Неговата божествена истина, мога да предложа само една скромна молитва Бог да им помогне да намерят пътя, по който ще се завърнат при Него, преди времето им на този свят да изтече.

Накрая бих искал да благодаря на всички, които допринесоха за подготвянето и издаването на този труд, преди всичко на съпругата ми Естер, както и на г-жа Дана Бадер.

Д-р А. Б. Филипс

Университет Престън,

Ажман, ОАЕ

Март 2003 г.

Вярата в Бог

Повечето от хората винаги са вярвали в Бог. От най-древните цивилизации до съвременните общества, религиите, в центъра на които е Бог, оформят основата на човешката култура. Всъщност отричането на съществуването на Бог (атеизъм) е сведено в историята в рамките на няколко общества по време на възникването на комунизма през 20^{-ти} век. Дори и днес в светското общество на Запада, в което съвременните социолози, въоръжени с теорията на Дарвин, се опитват да докажат, че Бог е просто плод на човешката фантазия, значително голяма част от гражданите, миряните и дори от учените са непоколебими по отношение на вярата си в Бог.

С оглед на това, поразителното количество от археологични данни в подкрепа на съществуването на Бог е довело антрополозите до извода, че вярата в Бог (деизъм) трябва да е вродена, а не възпитана. Въпреки че голяма част от социолозите претендират обратното, най-новите научни открития явно подкрепят нетолкова разпространеното мнение, че деизмът е вроден. В статия, озаглавена „Открито е мястото на Бог в човешкия мозък“, д-р Вилайанур Рамачандран от Калифорнийския Университет в Сан Диего твърди, че явлението религиозна вяра в Бог е заложено в човешкия мозък.

„Открито е мястото на Бог в човешкия мозък“

от Стив Коннър

Научен кореспондент

Учените смятат, че са открили „Божествен модул“ в човешкия мозък, който може да е причината за вродения инстинкт на човека да вярва в религията.

При изследване с епилептици, за които се знае, че са имали дълбоки душевни преживявания, е открито нервно звено в предния дял на мозъка, което става изключително активно, когато те мислят за Бог.

Учените твърдят, че, въпреки че проучването и заключенията от него са едва встъпителни, първите резултати говорят за това, че явлението религиозна вяра е здраво заложено в човешкия мозък.

Пациентите епилептици, които имат смущения в предния дял на мозъка, твърдят, че често изживяват силно загадъчни моменти и че често са обсебени от религиозна душевност.

Според екип от невроспециалисти от Калифорнийския Университет в Сан Диего най-интересният факт е, че един такъв присъп

предизвиква престимулиране на нервите в частта на мозъка, наречена „Божествен модул“.

На конференция миналата седмица екипът докладва следното: „ В темпоралния дял на мозъка може да бъде засечен нервен апарат, който е свързан с религията. Това може да е спомогнало за налагането на реда и стабилността в обществото“.

Резултатите сочат, че това, дали човек вярва в една религия или в Бог, може да зависи от това доколко е силна електрическата мрежа (*това е съвкупността от невроните и техните синапи*) на тази част на мозъка.

Доктор Вилаянур Рамачандран, ръководител на изследователския екип, каза, че проучването включва сравнение на пациенти епилептици с нормални хора и група хора, които твърдят, че са силно религиозни.

При провеждане на стандартен тест за проверка на активността на темпоралните дялове на човешкия мозък (*електроенцефалография*) – може да се види, че епилептиците и дълбоко религиозните хора имат сходни реакции когато им се покажат думи с религиозен характер.

Учените, които изследват еволюцията, допускат (до момента), че вярата в Бог, която е обща черта, наблюдавана във всички човешки общества по света и през цялата историята, може да е залегнала в основата на сложната електрическа схема на мозъка, като един вид дарвиново приспособление за насърчаване на сътрудничеството между обществата.

Ако това проучване е вярно и „Божественият модул“ наистина съществува, тогава би могло да се предположи, че индивидите, които са атеисти, могат да имат различно оформена нервна система.

Говорител на Ричард Харис, архиепископът на Оксфорд, заяви, че това, дали има „Божествен модул“, е въпрос за учени, а не за теолози. „Няма да е изненадващо ако Бог ни е създал с физическа способност за вяра“, каза той.¹

Въпреки увеличаването на доказателствата за това, че човек е оборудван с „физическата способност за вяра“, фактът, че концепцията за Бог доста се е различавала сред човешките общества, все още навежда някои хора, дори онези, които вярват в Бог, на мисълта, че религиите са измислени от човека. Въпреки това в резултат на щателно проучване става ясно, че съществува една обща теологична идея, свързваща различните религии. Тази връзка е вярата в едно Върховно Същество измежду всичките божества –

¹ *The Sunday Times*, 2 ноември 1997, стр. 19

монотеистична основа, която може да бъде открита дори при най-повърхностните пантеистични религиозни системи. Например концепцията за Бог в Индуизма съществува като един самостоятелен пример сред множеството религии, който подкрепя идеята, че човешките същества са били първоначално монотеистични и в резултат на различните дегенеративни процеси са станали политеистични. Въпреки наличието на множество богове и идоли в Индуизма, там има един единствен Бог над всички – Брахма.

Традиционно, повечето от антрополозите стигат до заключението, че религията преминава през различни етапи от политеизъм към монотеизъм, започвайки от ранното човешко обожествяване на силите на природата, след това евентуално преминавайки в дитеизъм (*двубожие*), като всички свръхестествени сили били обединени в два основни бога (богът на доброто и богът на злото), и накрая това било опростено до вярата в един бог – монотеизъм.

Поради това, според антрополозите и социолозите религията няма божествен произход, а е просто един вторичен продукт от еволюцията на ранното човешко суеверие, основано на липсата на научни знания. Поради тази причина същите тези теоретици вярват, че науката вероятно би разкрила всички тайни на природата, което би се случило, когато тя не се използва за обяснението на природни явления и чрез което (от своя страна) всички религии биха изчезнали.

Вродената вяра на хората в едно Върховно Същество изглежда обаче подкрепя обратното твърдение, според което човек първоначално е бил монотеист и с течение на времето се отклонява в различни форми на политеизъм. Тази гледна точка се подкрепя освен това и от факта, че за всички т.нар. примитивни племена, които са били „открити“, е доказано, че са вярвали в съществуването на Бог. Без значение в кой еволюционен етап на религиозно развитие са се намирали в момента на „откриването“ им, за повечето от тях е установено, че са вярвали в едно Върховно Същество, което е над всички други богове и духове. Така концепцията за съществуването на едно Върховно Същество представлява доказателство за това, че хората са се отклонили от монотеизма придавайки някои от характеристиките на Бог на други създания, които вероятно в някои случаи са били смятани за по-малки богове, а в други - за помощници. Въпреки всичко, представата за Един Върховен Бог, каквато и форма да приема, е заложена в основата на всички религии.

Боговете

Все пак продължава да съществува един аспект за вярата в Бог, който противоречи на всякаква логика и доказателства, но който се е превърнал в изходна точка за някои религиозни вярвания. Това е убеждението, че Бог се е уподобил на човек. Когато първоначалното монотеистично вярване в Бог се е видоизменило до убеждението, че между човешките същества и Бог трябва да има посредници, които да предават желанията на човека или които да действат на земята от името на Бог, тези посредници стават обект на поклонение. Те често са възприемани като духове, за които се смята, че съществуват във всички проявления на природата. Ето защо, хората от първобитните времена до днес боготворят духовете на гората, на реките, на небето и земята и т.н. В някои случаи преклонението е било пред самата природа, а в други – пред символи, изобразяващи природата. Произлизащите от тези видове вярвания религиозни системи заемат своето място и остават разпространени по целия свят от времето на първобитните общества до днес.

Подобни убеждения обаче не са обединени в една религиозна система, която да има международно влияние, доколкото това е известно от настоящите източници на човешката история.

От друга страна, там където монотеистичната вяра е дегенерирала до олицетворението на Божията сила под формата на отделни същества - посредници, изобразявани чрез статуи или икони, идолите заемат в концепцията за преклонението пред Бог централно място. Божиите качества се възприемат за божества. Тези вярвания се развиват както в древността така и днес като естествени религии, които са оказали влиянието си в целия свят. Древните египетски, гръцки и римски религии са изчезнали в резултат на цялостно покоряване на тези империи от християнството.

Въпреки това, проявлението на Индуизма в Индия оцелява както при мюсюлманските, така и при християнските колонизации и продължава да бъде националната религия на около един милиард души в Индия. В по-голямата част на Далечния Изток, с изключение на Бали в Индонезия, Християнството и Ислямът (успяват да) заемат международно влияние. Но въпреки това различните форми на Будизъм, неговите направления, се превръщат в основната религия на стотици милиони души в Далечния Изток. Различните форми на тази реформа на Индуизма се разпространява и днес на Запад.

Човекът е Бог

Основната концепция в Индуизма е, че всичко е Бог. Т.е. между Бог и Неговото творение няма никаква разлика. В индуистката философия, всяко живо същество има собствено битие или душа, която се нарича Атман. Като цяло се вярва, че всъщност душата е Бог, който се нарича Брахман. Поради това същината на индуистката вяра е идеята, че Атман и Брахман са едно и също същество; или с други думи казано, човешката душа е божествена. Нещо повече, човешкото общество се разделя на касти или класи, при което всяка каста представлява съвкупност от човешки същества, които са създадени от различни части на божеството Брахман. Най-висшата каста, Брахманите, произлиза от главата на Бог, докато най-нисшата каста, Шудрите – от неговите крака.

Въпреки че официално има само четири основни касти, в действителност съществуват множество под-касти. Всяка една от основните касти е подразделена на хиляди по-малки такива. Индуистите вярват, че когато човек умре той се преражда. Душата, Атмана, на починалия човек никога не умира, а се преражда непрекъснато. Ако хората са добри в този живот, то те ще се преродят в кастовата система с по-високо ниво в следващия си живот. И обратно, ако са лоши в този живот, те ще се преродят в по-ниско ниво, което е и една от основните причини за големия брой на самоубийствата сред индуистите годишно. Всеки ден вестниците редовно описват инциденти с отделни лица и семействата, които са се обесили в домове си. В едно от последните си издания, местен вестник съобщава за мъж индуист, който се е самоубил, когато Индия изгубила мач по крикет от Шри Ланка. Когато в религиозната система на даден човек е заложено прераждането, самоубийството изглежда лесен начин той да избяга от трудностите на този живот.

Когато след редица различни прераждания човек достигне до най-висшата каста, тази на Брахманите, цикълът на прераждането завършва, и той отново се съединява с Брахман. Този процес на обединяване се нарича Мокша, а в Будизма това е Нирвана.² Атманът отново се събира с Брахман. По този начин човек става Бог.

² Това е термин от Санскрита, който означава „издухан“ и се отнася до изгасяването или избавлението от всички светски желания. Въпреки че това е термин от текстовете на Ведите (*Бхагавад Гита* и *Веданта*), той често се свързва с Будизма. В Хинаяна Будизъм този термин е равен на измиране, а в Махаяна Будизма на блаженство (*Dictionary of Philosophy and Religion*, стр. 393).

Бог придобива формата на творенията си

В Индуизма качествата на Брахман се проявяват като различни богове. Така способността да се твори представлява богът създател - Брахман, способността да се съхранява представлява богът пазител - Вишну, а способността за унищожаване - богът разрушител - Шива. Най-популярният сред тях, Вишну, се въплъщава в човешки същества в различни моменти от времето. Това превъплъщение се нарича на санскрит "аватар", което означава "спускане". То представлява сливането на Бог в човешкия свят, превръщайки се в човешко същество или в някакво друго създание от този свят. Терминът аватар се свързва най-вече с десетте основни проявления на бога Вишну. Някои от тях са: Матся - въплъщаването на Бог в риба; Курма - в костенурка; Вараха - в глиган (дива свиня); Нарасимха - в полу-човек, полу-лъв; Вамана - в заек, и може би най-често срещаното е Рама - човешката инкарнация. Рама е героят на епоса Рамаяна, за който много често се правят и показват филми в Индия. Другият популярен бог е Кришна, друго превъплъщение на Вишну в човешко същество. Неговият епос е Махабхарата, който описва приемането на човешки форми от боговете, за да бъде опазена богинята Земя, измъчвана от демони, обременена от пренаселване и застрашени от изчезване.³ Съществуват различни възгледи относно това убеждение в зависимост от това колко въплъщения съществуват и какви други животински форми се приемат, но като цяло всички се придържат към споменатите. Поради това в Индуизма - религията на една пета от човечеството - човек е Бог, или част от Бога. Разликата между Твореца и Неговото създание е само повърхностна.

Всеизвестният Будизъм споделя концепцията за инкарнация на Индуизма с някои свои модификации. Според учението на Будизма всяко разумно същество притежава "Буда природата", поради което е и в състояние да се превърне в Буда. В ранните учения⁴ Буда е бил реална личност - учител, който е живеел и преподавал. По времето на традицията на Махаяна Буддизма обаче, е развита идеята за „вечния“ Буда и оформена като

³ Теологичния образец на епопеята е Бхагавад Гита (*Dictionary of World Religions*, стр. 448).

⁴ *Тхеравада* Будизъм, доктрината на древните будисти, е учение, което една личност практикува, за да постигне спасение за себе си и чрез себе си. Само монасите, които имали силата и волята да живеят един строго религиозен живот, успявали да постигнат тази цел. Този, който я постигне, се нарича архант. Има два вида Нирвана - един с остатъци и един без. Първият бива постигнат от арханта тук и сега - петте агрегата (скандхас - от които са съставени всички индивиди: материя, чувство, усет, склонност и съвест) са на лице, въпреки че ненаситността, която води до непрекъснато прераждане, е потушена. Нирвана без остатъци е състоянието на атмана след неговата смърт, който Буда премълчал. В една ера може да има само един Буда, а просвещението е запазено за малцина. Тази гледна точка на Будизма се нарича Хинаяна или Малка Колесница. Известно време след смъртта на Буда, теравада монасите били критикувани да са прекалено ограничени и индивидуалисти в уменията им. Появили се разногласия и Будизмът се разклонил. Започнала да доминира една нова форма - Махаяна или Голяма Колесница (*Dictionary of World Religions*, стр. 126-127).

абсолютна истина, в резултат на което Буда е въздигнат в божество. За да може да предаде посланието си на човечеството, вечният Буда се проявява на определени периоди като един Земен Буда, който живее и работи сред хората. По този начин, Сиддхарта Гаутама, основателят на Будизма, става просто едно от проявленията на този свят, едно привидно явление, създадено от вечния Буда.⁵ Будизмът включва елементи от индийския пантеон на божествата и съответства на известния Бхакти Индуизъм, изразяващ се в преданост и посвещение на личността към божествата спасители. Според някои Съвършената или Буда природата е притежаване на качества, характерни за вечния Буда и като Бодхисатва, които са съществували в духовните сфери и са предлагали своите способности, защита и помощ към просветление на всички свои последователи, които са им се посветили.

Най-висшите сред тези вечни Бодхисатва⁶ са били Авалокитешвара, мантрата на състраданието, и Манджушри, превъплъщението на мъдростта. А сред вечните Буди това са Акшобхя (невъзмутимият), Амитабха (вечна светлина) и Амитаюс (безсмъртието).

⁵ *Dictionary of World Religions*, стр. 129.

⁶ Този термин обозначава по-ранни будисти, които все още търсят просветление. В Махаяна Будизъм бодисатвите отлагат крайното им просветление и достигана не Нирвана, за да помагат на останалите същества при търсенето им на просветление (*Dictionary of World Religions*, стр. 112).

Бог става човек

Християнска вяра в Божието въплъщение води началото си от убежденията на древните гърци. Точните фрази, използвани за описание на това как така Бог е човек, се намират в Евангелието на Йоан 1:1 и 1:14 „В начало беше Словото (*логос*), и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото.“ След това авторът на Евангелието продължава със следното: "И словото стана плът и живя между нас, пълно с благодат и истина...". Въпреки че гръцкият термин „логос“ се превежда като „слово“, в българския език не съществува изцяло еквивалентен на него термин. Важно е да се спомене, че той се е използвал като технически термин в гръцката метафизика от шести век пр.Хр. до трети век сл.Хр., и бил присвоен от еврейските и от християнските мислители. Той се среща за първи път в идеите на Хераклит (540-480 пр.н.е.) като задвижващия принцип на вселената, но по времето на Аристотел е бил заменен с „нус“ - нематериална сила и използван като израз за материална сила. *Логосът* се появява отново в системата на стоиците, които наричали теологическия си принцип както *логос*, така и Бог. Филон (50 г. н.е.), еврейски философ от Александрия, е отъждествил креативното слово на Стария Завет с *логоса* на стоиците. Така логосът става върховен принцип, като средство, чрез което Бог общува със света. Но логосът е имал също така и спасителна функция; той е бил средството за по-високо душевно извисяване. В Евангелието от Йоан, логосът е както градивен, така и спасителен; при това на втория аспект се набляга много повече, отколкото на предшестващия го.⁷

Това убеждение е изисквало някаква причината, поради което са били измислени идеята за първородния грях и божествената жертва. Твърдяло се е, че поради греха на Адам, който се увеличил с поколенията до такава степен, че нито една човешка жертва да не може да го премахне, е била необходима божествена жертва. Затова, Бог е имал син - човек, който самият е бил Бог. По-късно Божият син починал на кръст като божия жертва за цялото човечеството. Синът, който сам по себе си е Бог, е възкръснал след това и в момента седи от дясната страна на Божия престол, в очакване да съди човечеството в края на света. Така за християните - също една пета от човечеството - Бог става човек, в един единствен момент от историята на света, и вярата в Неговото въплъщение е от съществено значение за спасението.

⁷ *Dictionary of Philosophy and Religion*, стр. 314.

Хората стават богове

От гледна точка на човешката природа на Исус, християнската вяра, че той е Бог, може да се възприема като издигане на едно човешко същество до статута на Божество. Съществува обаче друга група вярвания сред много от последователите на Исляма, които подобно на Индуизма и Будизма, дават възможност на човешките същества да станат богове.

Произходът на техните убеждения може да се намери в мистицизма, чиито корени се крият в древните гръцки мистични религии. Мистицизмът се определя като опит за сливане с Бог и с вярата, така че основната цел на човека в неговия живот се базира на търсенето на това обединение. Гръцкият философ Платон е предложил тази концепция в своите произведения, най-вече в Пирът. В него той описва как човешката душа може да изкачи духовната стълба, докато накрая отново се слее с Бог.⁸ В основата на това убеждение е заложено учението, че човешките същества всъщност са части от Бога, които са попаднали в капана на този материален свят. Физическото тяло прикрива човешката душа. Поради това, душата според тях е божествена. Тази част от Бога, която е попаднала в капана на този свят, трябва да се освободи от материалния свят и отново да се събере с Бог.

Сред мюсюлманите е възникнала секта, която поддържа точно тази идея. Нейните последователи традиционно се наричат суфисти, а религиозната им система – Суфизъм. Обикновено този термин се превежда на български като „мистицизъм“ или „Ислямски мистицизъм“. Основава се на същата концепция като тази на гръцките мистици – че човешката душа е божествена и че начинът, по който тя отново се събира с Бога, е чрез определени духовни практики. Различни суфистки групи еволюират до култове, наречени "Тарики" (пътища или пътеки). Всяки култ е кръстен на неговия действителен или предполагаем основател, и всеки един има свой набор от специални духовни упражнения, които членовете трябва да спазват стриктно. Повечето са учили, че след като последователите изпълнят предписаните духовни, емоционални и физически упражнения, те ще се обединят с Бог. Това единство се е описвало с арабския термин фанаа, което означава „край“⁹ или усуул, което означава „достигане“. Концепцията за "единство с Бога" е била отхвърлена от основните мюсюлмански учени, но е била възприета от масите. В десети век, един от последователите на суфистите, Ал-Халладж (858-922), публично обявява, че той е Бог и във връзка с това пише поеми и една книга наречена *Kitaab at-Tawaseen* (*Китаб ат-Тауасин*). В нея той пише: "Ако не разпознаеш Бог, поне познай неговия знак; Аз съм най-върховната абсолютна истина, защото чрез истината съм вечна истина. Моите приятели и учители са Иблис¹⁰ и Фараона. Иблис е заплашван с пламъците на Ада, но въпреки това не е признал нищо между

⁸ *Colliers Encyclopedia*, том. 17, стр. 114.

⁹ Иһуаа ‘Uloom ad-Deen, том. 4, стр. 212.

¹⁰ Наименованието на сатаната в Исляма.

него и Бог, и дори да съм убит и разпнат, дори ръцете и краката ми да са отсечени, никога няма да се откажа".¹¹

Ибн Араби (починал 1240 г.) отива още по далеч в убеждението за единството с Бог, твърдейки, че само Бог съществува. В едно от произведенията си той пише следното: "Слава на Него, който сътвори всички неща, бидейки тяхната същност."¹² А в едно друго - "Той е същността на всичко, което се появява, и Той е същността на това, което е скрито, когато Той се появи. Този, който го вижда, не е никой друг, а самият Той, защото Той се появява на себе си, докато е скрит".¹³ Неговата концепция е наречена *уахдатул-уджуд* (единство на съществуването) и става популярна в кръговете на суфистите в мюсюлманския свят.

Защо?

Кое е довело древните хора да вярват, че Бог е станал човек, или че Бог и човек са едно? Основната причина е неспособността им да разберат или по точно да приемат концепцията, че Бог е създал този свят от нищото. Те си мислят, че Бог е като тях – създаващ от това, което вече съществува. Човешките същества произвеждат нещо, обработвайки неща, които вече съществуват, придавайки им друго състояние, вид и форма с различна (от първоначалната) функция. Например, дървената маса е била първо дърво в гората, а нейните гвоздеи и болтове - желязна руда в скалите под земята. Хората са отсекли дървото, оформили са от него плот и крака, изкопали са желязната руда, разтопили са я и са я излели в калъпи за производство на пирони и болтове. Тогава са събрали отделните елементи и са ги сглобили в маси за различни цели. По същия начин и пластмасовите столове са били първо течен петрол, намиращ се дълбоко в земните недра.

Човек не може да си представи да седи върху петрол, както си представя хора да седят на столовете. Чрез способността на хората да обработват химически петрол, се произвежда пластмасата и столовете, на които те сядат. Това е същността на човешката дейност; човешките същества обработват и трансформират лесно това, което вече съществува. Те нито създават дърветата, нито произвеждат петрол. Когато те обсъждат производството на петрол, всъщност те имат предвид добива му. Петролът е създаден преди милиони години в резултат на геоложки процеси; хората просто го извличат от земята и го рафинират. Те също така не са създали и дърветата. Дори и да са ги засадили, те не създават семената, с които ги засаждат.

¹¹ *Idea of Personality*, p. 32.

¹² *Al-Futoohaat al-Makkiyyah*, том 2, стр. 604.

¹³ *Idea of Personality*, стр. 32.

Въз основа на това, поради незнанието си за Бог, човешките същества често смятат, че Бог е точно като тях. В Стария Завет например пише: „И сътвори Бог човека по Свой образ и подобие, по Божий образ го сътвори“. За индуистите Пуруша е Богът създател – Брахма – в човешка форма, който създава чрез обработване на съществуващия свят, освен когато богът създател трябва да направи това.

Според философията на Индуизма, Пуруша е велик наследник на Брахма, и има хиляда глави и хиляда очи. От него произлиза Вирааж, неговия женски партньор и помощник в процеса на създаване. Божественият Пуруша също е предложен за жертвоприношение (vv. 6/10) и от неговото разчленено тяло произлизат четирите традиционни социални касти (варни).¹⁴ В химна на Перуша се посочва, че Брахманите са били устата на Пуруша; Кшатриите (благородниците) – неговите ръце; Вайшите – неговите бедра, а Шудрите – неговите крака.¹⁵ Неспособността на индуистите да приемат, че Бог е създал този свят от нищото, ги е довело до идеята, че Бог е създал света от себе си, а хората – от частите на тялото си.

Способността на човека да разбира идеи и концепции е ограничена и не е безгранична. Човешките същества не могат да схванат и възприемат безкрайното. Това, на което Бог е научил Адам, е вярата, че Той е създал този свят от нищото. Когато Бог е пожелал нещо да съществува, Той просто е казал: "Бъди!" и негата заповед е дала живот на нещата, които допреди това не са съществували. Този свят и всичко в него не е част от Него. Всъщност, идеята, че Бог е създал света от самия себе си, свежда Бог до нивото на Неговите творения, които просто създават едно от друго. Тези, които са поддържали и продължават да поддържат това убеждение, не са в състояние да схванат неповторимостта на Бог. Той е Неповторим, Единствен по рода си и няма нищо друго като Него. Ако той беше създал света от Себе си, Той щеше да бъде като Неговите създания.

¹⁴ Dictionary of World Religions, стр. 578.

¹⁵ The New Encyclopedia Britannica, том 20, стр. 552.

Стана ли Бог човек?

Остава все още въпросът дали Бог е станал човек? Логично погледнато, отговорът е не, тъй като концепцията, че Бог е станал човек, противоречи на основното значение на думата "Бог." Хората твърдят обикновено, че Бог е способен да направи всичко; Той може да направи всичко, което поиска. В Библията на християните се казва: "... за Бога всичко е възможно" (Матей, 19: 26; Марк 10: 27, 14:36).

В Корана на мюсюлманите е казано:

"Аллах над всяко нещо има сила"

[Сура Ал-Бакара (2): 20]

... и свещените писания на индуистите съдържат текстове с подобно значение.

Всички основни религиозни текстове изразяват по сходен начин основната концепция за всемогъществото на Бог. Той е по-голям и по-велик от всичко друго и чрез него всичко е възможно. Ако тази обща концепция трябва да се разясни с практически понятия, ще трябва първо да се идентифицират и разберат основните качества на Бога. Повечето общества възприемат Бога като вечен, без начало и без край. Ако въз основа на това, че Бог е в състояние да направи всичко, се зададе въпросът дали е възможно Бог да умре, какъв ще е отговорът? Доколкото смъртта е част от "всичко" може ли да се каже, "Да, ако той иска"? Естествено, че това не може да бъде казано.

И така, тук има проблем. Бог се описва като вечен, без край, а смъртта означава "достигане до края". Следователно е наистина безсмислено да се поставя въпроса дали Бог може да умре. Това си противоречи само на себе си. По същия начин и въпросът дали Бог може да бъде роден, е абсурден, защото Бог вече е бил определен като вечно съществуващ, без начало. Да бъде роден означава да има начало, да започне да съществува без да е съществувал преди това. В същия този дух философите атеисти обичат да питат теистите: "Може ли Бог да създаде камък, който да е прекалено тежък за него да го повдигне?" Ако теистът отговори "да", това означава, че Бог може да създаде нещо по-голямо от себе си. А ако той каже „не“, това означава, че Бог не е в способен да направи всичко.

Поради това терминът "всичко" в израза "Бог е способен да направи всичко" изключва абсурдите. Той не може да включва неща, които противоречат на Неговите божествени качества; неща, които ще го направят нещо по-низше от Самия Него, като например забравяне, сън, разкаяние, израстване, хранене и др. Вместо това, то включва само "всичко", което е съвместимо с Него като Бог. Точно това е значението на твърдението „Бог е в състояние да направи всичко“. То не може да се разбира в абсолютен смисъл, а трябва да бъде съответно възприемано.

Твърдението, че Бог е станал човек, също е абсурдно. На Бог не подобава да придобива човешки характеристики, защото това би означавало, че Създателят се е превърнал в едно от собствените си създания. А все пак, творението е продукт на креативния акт на Създателя. Ако Създателят се превърне в едно от творенията си, това би означавало, че Творецът сам се е създал, което е очевиден абсурд. За да бъде създаден, Той първо трябва да не съществува, а, ако Той не съществува, тогава как ще може да твори? Нещо повече, ако Той е бил създаден, това би означавало, че е имал начало, което също противоречи на Неговото вечно съществуване. По дефиниция творението изисква създател. За да съществуват, създадените същества трябва да имат създател, който да ги е сътворил. Не може Бог да се нуждае от създател, защото Бог е Създателят. Ето защо, е налице едно очевидно противоречие в термините. Твърдението, че Бог е приел формата на творението си предполага, че Той би имал нужда от създател, което е една абсурдна идея. Тя противоречи на основната концепция, че Бог не е създаден, не се нуждае от създател и че той е Творецът.

Възможно ли е човек да стане Бог?

Хората са ограничени същества. Човек се ражда и умира. Това са неговите характерни черти, които не могат да бъдат приписани на Бог, защото така Бог се приравнява с творенията Му. Поради това, Бог не е бил и никога няма да бъде човек. От друга страна, един човек също не може да стане Бог. Не е възможно създаденият да се превърне в своя създател. В едно определено време създаденият не е съществувал. Той се е появил на този свят чрез акт на творение от Твореца, Който винаги съществува. Това, което не съществува, не може само да създаде себе си.

Що се отнася до другата концепция, че човешкият дух или душа е божествен/-а, това е просто един начин, чрез който се претендира, че човек може да стане Бог. Тази философия е оформила основата на гръцкия, християнския и мюсюлманския мистицизъм, както и индуистката теология, и разпростира божествеността върху всички човешки и други живи същества. Тя произтича от предпоставката, че в даден момент от историята на вселената, късчета и частици от Бог са били заобиколени от субстанции и са били закрепени към земята. С други думи, неограниченото се задържа от ограничено. Това убеждение приписва единствено зло на Бог и в крайна сметка изцяло изключва смисъла на доброто и злото. Когато човешката душа възнамерява нещо зло и го извършва с Божието позволение, подобен акт представлява чисто зло и следва да бъде наказана. От тук идва и понятието карма. Каквото повикало, такова се обадило. Кармата обяснява необяснимото страдание с това, че то е последица от извършено зло в предишния живот. В крайна сметка Бог наказва всяко зло, извършено от Неговите частици в човека. Обаче, ако волята на човешките души е независима от Бога, те не могат същевременно да бъдат Бог. По този начин, всяко човешко същество само става бог.

Имал ли е син Бог?

Ако Бог не е бил човек, то тогава имал ли е син? След като е способен да прави всичко, би следвало Той да може да има и син. Въпреки това, това твърдение принизява Бог до обикновения статус на Неговите създания. Живите същества създават поколенията си чрез раждането на малки себеподобни, които по-късно порастват и също създават себеподобни, и така нататък и така нататък. Кучетата имат кученца, котките имат котенца, кравите си имат телета, а хората имат деца. А какво е имал Бог - бебе Бог? Боговете би трябвало да раждат богове. Но, за да има Бог син, трябва да съществува и друг Бог освен Него. Не е подобавашо на Бог да има син, тъй като подобен акт Го приравнява с неговото творение.

Всичко друго, освен Бог, се появява на този свят с Божията повеля и Бог не се превъплъщава в творенията си, нито пък част от Бог се трансформира в негово създание. Бог е Бог, Творецът, а човекът, заедно с всичко останало в тази вселена, е Негово творение. Въпреки, че хората не могат да възприемат концепцията на сътворяване от нищото, точно това е, което Бог е сторил и продължава да прави. Той сам създава от нищото и това е най-голямата от способностите му, които Го правят безподобен и Го разграничават от творенията Му. Начинът, по който Той създава, изляло се различава от този на човешките същества.

Това е и същината на посланието на всички истински пратеници и пророци на Бог, изпратени на човечеството - Авраам, Мойсей, Исус и Мохамед - както и тези, изпратени по целия свят, чиито имена днес са неизвестни на човечеството – Бог да ги благослови и с мир да ги дари. Днес това ясно послание може да бъде намерено само в Корана - последното писание низполано на човечеството от Бог. Силата и яснотата на посланието са съхранени единствено в Корана, защото той е останал непроменен от времето, когато е бил низпослан, преди повече от хиляда и четиристотин години, до днес.

За тези, които уподобяват Бог на Неговите творения или обратното, Той казва в Корана:

"Няма подобен Нему."

[Сура Ас-Шура (42): 11]

По отношение на тези, които Му приписват син, Той казва:

"Не подобава на Всемиловичивия да има син."

[Сура Мариам (19): 92]

На следващо място, за тези които вярват, че Той сам е създал света, Той потвърждава:

"Повелята Му, когато желае нещо, е само да му каже: "Бъди!" И то става."

[Сура Йа Син (36): 82]

Що се отнася до политеистите, Той казва:

"Аллах не се сдоби със син и няма друг бог заедно с Него. Иначе всеки бог щеше да отнесе онова, което е сътворил, и едни от тях щяха да надделеят над други."

[Сура Ал-Муаминун (23): 91]

Към атеистите Той отправя въпрос:

"Нима бяха сътворени от нищо, или те са творците?"

[Сура Ат-Тур (52): 35]

Колкото до Исус и неговата майка, Мария, той потвърждава тяхната човешка природа, казвайки просто:

"И двамата приемаха храна."

[Сура Ал-Маида (5): 75]

Изключително важно е всеки човек да схване концепцията, че Бог не е и няма да стане човек, защото тя лежи в основата на различието между Исляма и всички други съществуващи религии. При всички други религии идеята за Бог е изкривена в една или друга степен. Най-важното, което трябва да се разбере, е, че Бог не се е уподобил на човек. Бог е единствен по рода си, неповторим, само Той заслужава преклонението на творението си. Вярата в това, че човек е Бог, или че човек става Бог, и боготворенето на този човек, е най-големият грях и най-голямото зло, което хората могат да направят на този свят. Разбирането на това е най-важно, защото върху него се гради спасението. Без това не може да има избавление. И все пак, тази вяра сама по себе си не е ключът към спасение. В действителност правилната религия, трябва да бъде прилагана на практика, за да се приеме като истинска вяра, а не само да остане в сферата на познанието. За да спечели своето спасение, човек трябва да живее праведен живот въз основа на правилната религия. Въпреки всичко началото полага знанието за това кой е Бог, знанието, че Бог никога не е бил и никога няма да бъде човешко същество.